

Državna politika.

V NAŠI DRŽAVI.

Vlada dela. Kakor smo lahko pričakovali, tako se tudi res nismo varali, da bo vlada zdaj v resnici delala. Vsi so mislili, da bo v hrupnih besedah povdarjala Bog ve kake programe. Toda vlada je brez vsakih izjav šla — na delo. V nekaj dnevih je določila glavne smeri, v katerih bo svoje delovanje izvrševala: 1. poštenost, 2. delavnost, 3. olajšanje davčnih bremen, 4. zenačenje davčnih bremen na vse sorazmerno in pravično, 5. varčevanje. To, kar je naša stranka vedno povdarjala, da je vladi manjkalo, to ji je sedaj prišlo. In Srbi sami so veseli, da delujejo skupaj s SLS, ki je stranka dela in da bo zdaj skupna vlada radikalov in SLS tudi vlada dela.

Radič je še vedno — na prodaj! Kadar gre kak trgovec v propast, tedaj se dela veliko reklamo in napravi — »Ausverkauf«, potem pa je vsega konec. Tako bo tudi z radičevci. Reklamo dela Radič, istočasno pa se ponuja vladi, da je že res sumljivo. Zanimivo bo njegovo postopanje pri proračunski razpravi, če bodo radičevci glasovali za proračun, ki so ga sestavili, ali ne. Vlada jih bo tu poizkusila, da se pokažejo, ali iskreno žele v vlado, ali samo zato, da bi bili »na varnem«.

Pribečičevci demokrati so popolnoma osamljeni. Vse v celi državi je veselo, da ti ljudje nimajo več besede v vladi. Ker so mislili, da SLS ne bo nikoli več v vladi, so bili popolnoma prepričani, da pridejo le oni v poštev. Zato zdaj toliko jeze in tako vpitje. Ravno s tem so se pa pred vso javnostjo razgalili, da so neresna stranka, s katero se ne bo več računalo. Tudi obisk dr. Žerjava pri kralju jim ni koristil, preje še škodoval. Upamo, da bo mogoče kmalu sporočiti javnosti še kaj bolj vselega o tej stranki.

Državni proračun. Za gospodarstvo v državi tvori podlago državni proračun. Sedanja vlada je morala prevzeti dosedanj proračun kot ga je pripravila vlada radikalov in radičevcev, ker v zadnjem hipu ni bilo mogoče ga čisto izpremeniti, ker da to veliko dela. Toda kljub temu se bo zgodilo že zdaj precej tega, kar naš narod zahteva. Finančni minister je podal poročilo o proračunu in povdarjal sledeče točke: 1. Prvo je varčevanje, kolikor le mogoče. Proračun, ki je znašal prvotno 15 milijard 990 milijonov Din, se je znižal za 4 milijarde in 300 milijonov Din. 2. Pravično je treba razdeliti davčna bremena in to na ta način, da se davki izenačijo, da se davki zmanjšajo in omili dosedanje kruto izterjevanje. 3. Pred vsem pa je treba podpreti kmeti, da more vzdržati na kmetiji, ker on je tisti, ki reže kruh sebi in ga oskrbuje drugim. Zato se bo vlada lotila takoj dela, da dvigne kmetijsko gospodarstvo na tisto višino, ki jo potrebuje. Zato bo vlada skrbela, da bo kmet svoje pridelke lahko v tujino prodal, da bo poceni uvažal svoje potreščine, da bo z denarjem, ki se mu mora za nizke obresti oskrbeti, zboljšal svoje gospodarstvo. Da bo vlada mogla vse to izvesti, bo k proračunu pristavila posebne dodatke, v katerih bodo določene svote v ta namen. Že malo kmetijo kjer je zavoženo gospodarstvo, v nekaj mesecih ne urediš, a v par letih pa čisto, tako vemo, da vlada ne bo vrogla vsega izvršiti jutri, a izvršila bo, ker je v vladi SLS, ki ji ves naš narod, posebno še naš kmet, zaurja.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Italija proti nam. Vedno bolj se to kaže, celo izjavljajo očito. Zdjaj so odposlanci Mussolinija začeli že javno govoriti, da ne bo Italija odnehala, dokler ne dobi Dalmacije. Ona hoče imeti morje. Dandanes pa je morje še najboljša prometna pot, ker je najcenejša, zato je v zadregi vsaka država, ki nima morja. Toda Italijan se moti, če misli, da bomo Jugoslovani osamljeni in da nas bo lahko preenetil. Mussolini lahko obrača, a Bog bo pa obrnil. In tedaj ne bo dobro Italiji. Ne mislimo na krvavo vojsko, pač pa na izpremembe v zunanji politiki, ki se bližajo, v katerih bo glavno vlogo v Evropi igrala Rusija, za njo pa Nemčija. Italijan s svojo Anglijo bo pa kljub vročini trepetal.

Na Rumunskem traja dalje skrivnostni boj za prestolonasledstvo. Rumunski kralj Ferdinand leži smrtno bolan v Bukarešti. A tudi v bolezn mu ne dajo miru, pač pa ga silijo, da bi podpisal odlok proti bivšemu prestolonasledniku Karlu. Kralj oče tega ne mara in jih je že ježno zavrnil: »Pustite me vsaj, da v miru umrjem!« Boj se bo nada-

In ni se zmotil.

Kmet pipe ni vtaknil v usta, ampak mu je kar roka zastala, žena je z žlico zadela ob skledo, devotki sta na stečaj odprli oči, deček pa je planil s sedeža in zbežal skozi vrata, kot bi ga bil kdo s kropom polil. Kar zmanjkalo ga je.

Sobek je vedel, kaj dela, tega je bil silno vesel. Ozrl se je naokrog.

»Vi ste Sobek Javorcaž?« je kmet zajecjal čez nekaj časa.

»Sem!«

Zdjaj pa ga niso več vabili pod streho, ampak na posteljo, in sami so hoteli iti pod streho čeprav je bila silno mrzla noč. Sobek pa si je dal postlati v beli sobi — ukazoval je, saj je imel pravico — in zadovoljen je bil, da se bo vendar pod streho prespal. Tretji teden so ga že zasledovali.

Bil je častiljubljen človek, in od ljudi je pričakoval take časti, kakor je bila njegova.

Ni dvomil, da kmet ve za nagrado na njegovo glavo, a odbijal je misel, da bi ga utegnil izdati.

»Nikar ne zamerite!« je rekel mirno, ko je odhajal iz črne izbe.

»O, ni nič hudega!« je odgovoril kmet, Sobek pa je šel v belo izbo, legel in zaspal.

Kmet pa naravnost k starešini, ta pa naravnost po kmete. Zbra'o se jih je dvanajst, ali pa še več. Hiše ni bilo treba obkoliti, okna so bila zamrežena. Zato je vsa to'pa drla v izbo, kjer je Sobek spal. Po rokovnjaški navadi je bil čjupago položil poleg sebe, a žena mu jo je bila za časa izmaknila.

ljeval nekaj časa na skrivnem, nevarnost pa je, če se zadeva ne uredi, da se bo končal krvavo.

Češkoslovaška za Jugoslavijo. Češka ve, da ji je ena najbolj zvestih zaveznic Jugoslavija, zato je češka skupščina to zvezo znova povdarjala, kar bo storila še posebno te dni, ko pridejo jugoslovanski poslanci v Prago. V Prago je odšel izmed naših poslancev med drugimi tudi g. Franjo Žebot.

Nemčija ima vlado z večino treh glasov, a ta vlada ima doma in v tujini velikanski ugled in pričakujejo od nje, da bo veliko pripomogla k miru in redu v Evropi.

Na Portugalskem je bila revolucija. Nekaj generalov si jo je omislilo, boj je trajal nekaj tednov. Glavni vodja je v boju padel, ostale so polovili, tako da je zdaj že precej mirno v deželi. Kar je bilo vojakov, so se podali vladinim četam kar trumoma. Revolucija je zahtevala več tisoč človeških žrtev, uspela pa ni.

Kaj je novega?

Velika ugodnost naročnikom »Slov. Gospodarja«!

Da bi naročnikom »Slovenskega Gospodarja« mogli nuditi kar največ poučnega in zabavnega čtiva, smo letos uredili tako, da dobi vsak naročnik »Slovenskega Gospodarja« list »Naš dom« za znižano ceno 15 Din na leto. »Naš dom« bo letos izredno zanimiv in zabaven. Vsakdo v družini, mladi in stari, bodo našli v njem, kar jih bo zanimalo. Zato takoj naročite po dopisnici »Naš dom« v Mariboru, Aleksandrova cesta 6, in pripomnite, da ste naročnik »Slovenskega Gospodarja«!

Voditeljem agitacije za »Slovenskega Gospodarja«!

Na vse krajevne odbore SLS v vsaki župniji smo poslali seznam naročnikov s posebnimi navodili. Stopite takoj v stik s krajevnim odborom SLS in mesec marec posvetite tej skrbi, da do skrajne možnosti razširite »Slovenskega Gospodarja«! Do konca meseca marca pa nam določite poročilo v smislu našega dopisa z dne 20. X. 1926. Če delamo za razširjenje dobrega časopisja, opravljamo veliko kulturno in sveto delo! Zato z vso požrtvovalnostjo in neustrašenostjo na delo za »Slovenskega Gospodarja«!

Pogreb arhidijakona Franca Hrastelja. Zadnji četrtlet dne 10. t. m., smo spremili na njegovi zadnji poti g. arhidijakona in nadžupnika konjiškega Franca Hrastelja. Pogreb je vodil g. dr. Martin Matek, stolni prošt mariborski in osebni prijatelj blagega pokojnika. V svojem žalnem govoru je g. prošt razvil prelepe misli o smrti pravičnika. Po slovesni pontifikalni sv. maši se je razvil sprevod na pokopališče pri Sv. Ani, ki je bil veličastna žalna manifestacija, kakršne Konjice še niso videli in ki je pričala, kako priljubljen je bil blagi pokojnik pri vseh brez izjeme. Pogreba so se udeležili poleg g. prošta visoki cerkveni dostojanstveniki: prelat in stolni dekan dr. Ivan Tomažič, rajhenburški opat Dom Placid Špalle, celjski opat Peter Jurak, oba mariborska monsignora I. K. Vreže in dr. Ant. Jerovšek ter še 55 drugih duhovnikov iz raznih krajev naše škofije. Mnogi, ki so bili vsled hude zime zadržani, so pisмено izrazili svoje sožalje, med njimi rektor ljubljanske univerze dr. Franc Lukman. Pogreba so se nadalje še udeležili: okrajni glavar Karl Trstenjak, načelnik okrajnega zastopa dr. Rudolf, trški župan Rado Jereb ter drugi zastopniki konjiških uradov; dalje knežja hiša Windischgraetz, tvrdka L. Laurich, vsi tržani in veliko število ljudstva iz celega konjiškega okraja. Pevski zbor pod vodstvom g. Antona Smogavca je zapel ganljive žalostinke pri hiši žalosti in ob odprtem grobu. Pogreba so se tudi udeležili: Križevska družba, Orli in Orlice s praporom, zastopniki raznih društev in korporacij, šolska mladina in požarna bramba ki je skrbela za vzoren red pri pogrebu. Pri odprtem grobu se je poslovil od g. arhidijakona v izbranih besedah poslanec oblastne skupščine mariborske, g. Leopold Bruderman. Vence so darovali: knežja rodbina Windischgraetz, tržani, Katoliško izobraževalno društvo in še mnogo drugih. — Ko smo se s solznimi očmi poslavljali od Rozmanovega groba, kamor smo položili zemeljske ostanke dragega pokojnika, se nam je srce trgalo žalosti. Konjičani bodo gotovo, kakor dozdej tudi v bodoče oskrbovali

Ko je ugledal luč in ljudi, je segel po čjupagi — ni je — skoči iz postelje. A zvrta ženska je bila natihem graha natrosila po tleh. Sobku je izpodrsnilo, da je padel. Planili so čezenj in ga zvezali.

Tako so zajeli v Harklovo za Novim trgom Sobka Javorcaža z Brega izpod samotnih Tater, ki se je, kakor se je govorilo, zemlja pred njim tresla od straha, zemlja, kjer je tekel Vah, Orava, Poprad in Dunajec. Polastili so se ga po izdaji kmeta in ženske. Vest o Sobku je šla daleč, daleč na okoli.

Ko so ga hoteli posaditi na voz, da ga popeljejo v Novi trg k sodišču, je rekel kmetu, ki ga je izdal:

»Zakaj mi nisi rekel, da si siromak, in zakaj si napravil to sramoto, da si me izdal? Saj bi ti bil tudi jaz dal toliko ali pa še več, kot bi hotel. Ti, baba, ki si mi graha natrosila pod opanke, pa zaslužiš, da bi ti v oči pljunil. Če bi me kdo izdal — no — saj so to razglasili po mestih in vaseh, vsak je imel pravico do tega, meni se ni bilo treba bahati, kdo sem! No, pa z Bogom vsi skupaj! Nad vami se ne bom maščeval, kajti orel se maščuje nad jastrebom samo takrat, kadar mu v gnezdo sili.«

Rad bi si bil klobuk pomaknil po strani, sunil je s pleči, pa je imel roke zvezane. Starešina in svetovalci in vsi kmetje so se čudili takemu junaštvu.

»Človek božji, ali ne veš, kam pojdeš?« je rekel starešina.

»Vem, kam pojdem, in tudi to vem, da pojdem prav lepo.«

»Zakaj?«

»Ker me bodo konji ali pa volji potegnili.«

Bali so se ga pa tako, da ga nihče ni udaril na to žalitev; celo z občudovanjem so ga pogledali kmetje.

od zdaj naprej Rozman-Hrasteljev grob, v katerem počiva ta dva plemenita in nepozabna konjiška nadžupnika.

Zopet bomba v Mariboru. »Gospodar« je poročal, kako so napadli pred meseci trije doslej neodkriti moški vodjo delavnice drž. železnice g. Dolkowskega in so ga tedaj precej poškodovali. Ta prvi napad se je dogajal pred lastno hišo g. vodje v Koseskega ulici 8 v Magdalenskem predmestju. V petek ob dveh ponoči je zbudila prebivalce Magdalenskega predmestja iz spanja močna eksplozija. Detonacija je bila tako silna, da so jo slišali stražniki na Aleksandrovo cesto. Tej prvi eksploziji so sledile slabše v smeri proti Teznu. G. Dolkowsky ima svojo lastno hišo in je vohod skozi vrt. Pod tremi stanovanjskimi sobami so kleti. Na srednjem kletnem oknu, ki je bilo zamreženo, je bila postavljena eksplozivna snov v pločevinasti škatli. Eksplozija je razdrila železno omrežje in dele pločevinaste škatle je pognalo skozi klet celo v leseni plot, ki je krog hiše. Radi zračnega pritiska so popokale vse šipe na hiši g. Dolkowskega in na hiši nasproti. V hiši sta bili gospa Dolkowsky in služkinja. Obe sta ostali nepoškodovani, če prezmemo smrtni strah, v katerega ju je pahnila eksplozija. G. Dolkowskega, kateremu je bila namenjena bomba, ni bilo doma, ker se mudi že od pondeljka po uradnih opravkih v Belgradu. Atentatorjem tudi ni bilo znano, kje ima g. vodja svojo spalnico, ker so ostavili eksplozivno snov pod srednje kletno okno in ne pod zadnje, nad katerim je spalnica g. Dolkowskega. Napadalci, o katerih se dotedaj še ne ve nič gotovega, so prišli od Tezna ali iz Stencev. Policija je s celim svojim aparatom pridno na delu da izslediti te drzne metelce bomb.

Konja je zakvarjal. Po mariborskih gostilnah se zelo strastno igra znana igra »šnapla«. Igra sicer ni hazardna, toda po visokih vlogah, katere stavijo strastni igralci, doseže čisto hazardni značaj. Preteklo sredo se je odigrala v neki mariborski gostilni — med bivšim gostilničarjem in mesarjem K. in med kmetom B. iz Bistrice partija »šnapla«, o kateri govore sedaj vsi šnaplariji. Stava je bila namreč izredno visoka; mesar K. je stavil 7000 Din, kmet pa svojega konja, vpreženega v zunaj gostilne stoječ vozček. Igrala sta samo na en »pumerl«. Kmetič je imel smolo ter je konja zaigral. Skoro jokaje je prosil svojega nasprotnika, naj mu pusti konja samo za toliko časa, da se popelje domov. Gojil je najbrže upanje, da mesar ne pride po konja, toda bridko je bil prevaran; naslednjega dne se je pri njem K., odvezal konja iz hleva ter ga odpeljal s seboj. Ubogi kmet je v strahu pritekel za njim v Maribor, se prijavil na policiji ter z njeno pomočjo dobil konja nazaj. Policija pa je oba prijaviła sodniji, kjer ju čaka radi hazardiranja občutna kazen.

Tatovi in vlomilci na delu. Vse premožnejše Brežičane vznemirja vlomilska družba, ki nas zadnje čase prav pridno obiskuje in ki ji morajo biti domače razmere prav dobro znane. Kakor smo že poročali, so ti neznanzi zlikovec pred enim mesecem vlomili v pisarno odvetnika in mestnega župana g. dr. Josipa Zdolška. Kmalu nato so poskusili svojo srečo pri pekovskem mojstru Ignaciju Poljanškem. Njihov tru ni bil zaman. Dne 5. februarja pa so se odločili obiskati petičnega odvetnika d. Lud. Stikerja. S ključem, ki ga je vlomilec pred 10 dnevi ukradel, je odprl vhodna vrata veže. S ponarejenim ključem je odprl pisarno, kjer je s škarjami vlomil v miznico ter ukradel razne koleke po 1 do 50 Din v skupni vrednosti 2500 Din. Iz odprte sobe za služkinjo pa je ukradel zapestno uro, zlat prstan, denarnico iz krokodilove kože s 766 Din gotovine, 20 robcev z monogramom M. K. in L. K., nekaj mila in ženske nogavice. Skupna škoda znaša 5000 Din. Za predrznim vlomilec ni dosedaj nobenega sledu.

Sam se je izdal. Čuden gost je obiskal pred nedavnim bolnico v Murški Soboti. Maks Gosnik da je, je rekel in da potuje peš iz Hamburga v Carigrad. Prosil je za sprejem, da bi se nekoliko odpočil. Vodstvo bolnice ga je sprejelo. A sreča gostu ni bila mila. Nekemu bolniku je pripovedoval o sebi tako junaške stvari, da jih ni mogel odbržati za sebe, marveč je vse povedal upraviteljsvu bolnice. Vodstvo je naznanilo zadevo orožništvu. To je nepoznanega gosta aretirala in pri tem se je pokazalo, da bolnica ni izkazovala gostoljubja Maksu Gosniku, temveč Rudolfu Korošču, ki je na davčnem uradu v Šabcu poneveril nad 500.000 Din. Seveda se je moral preseliti iz bolnice v ječo, kjer bo ob strani sodnije predmet precejšnjega zanimanja.

Morda bi ga bili celo izpustili, ko bi se ne bili ozirali drug na drugega in računali z maščevanjem. Pričakovali so, da dobi vsak nekaj. Zato jih je tudi večina sedla na voz.

Sobek Javorcaž pa je med potjo prepeval in se jim rogal. Jeza jih je grabila, a tepsti se ga niso upali. Tako so se peljali naprej in ga kleli, on pa je prepeval in se smejal. Izpustili bi ga bili, ker njim samim ni storil nič žalega, a čakali so, da za njega pri sodniji dobi vsak vsaj po dve dvojači.

Čeprav so si o kmetu, ki ga je izdal, mislili, da je malopridnež, so ga vendar zavidali za tistih dvajset cekinov in obžalovali, da Bog ni k njim pripeljal Sobka.

Ljudje so že taki.

Pripeljali so ga v Novi trg, v uradu so ga prevzeli in poslali v Novi Sonč. Naj bo že tako ali tako, Sobek Javorcaž je dobil dvajset let ječe. Kajti pri sodniji je prišlo drugo za drugim vse na dan, kaj je ukradel, ubil in koliko krčem je požgal. Ko so mu pričeli naštevati, kaj, kje in kako, je vse kazalo, da do večera tega ne bo konec. Toliko je bilo tega.

Sobek je torej dobil dvajset let ječe. Ljudje pa so pripovedovali, da to še ni tako hudo, češ, da bi bil lahko dobil dvaindvajset ali triindvajset let. Sicer pa ni dosti razlike, ako reko dvajset, dvaindvajset ali triindvajset. Tudi če bi rekli petdeset. Ako pa te zapro za vse življenje, ej, — ta je pa huda. Neki kmet je bil takrat šestdeset let star, ko so mu pa rekli: »Dvajset let boš sedel.« se je poprasikal po glavi, šlo je pa vendar. Dosmrtna ječa, ta je pa huda. Ko bi bil kdo star osemdeset let, pa bi mu rekli: »na dosmrtno ječo!« bi bilo to isto, kakor bi mu bili pri pričel glavo vtaknili v rakvo.

(Dalje prihodnjik.)